

Voda naša svagdašnja

Nedavno mi je u kratkom posjetu bila kolegica s kojom uglavnom komuniciram samo telefonom jer živi tisuću kilometara udaljena od mene. Dok sam za nas dvije u kuhinji pripremala neizostavni kapučino, zamolila me najprije čašu vode. Uzela sam vrč i prišla slavini, a pri tom me kolegica ozbiljno upitala je li ta voda, u mojoj velikoj stambenoj zgradi, uistinu pitka i zdrava. Moram priznati da me to pitanje pomalo zateklo. Onda mi je ispričala kako je nedavno pročitala jednu inozemnu knjigu o zdravoj vodi te je o tomu počela dublje razmišljati.

Znamo da nam je zdrava voda neophodna za život. No već smo pomalo postali ravnodušni na učestale obavijesti preko radija kako u nekom gradskom kvartu ili naselju voda, zbog zagađenja, privremeno nije za piće. Iako živimo u srcu Europe i obdareni smo mnogobrojnim izvorima kvalitetne vode, ipak se moramo zamisliti kako se s njome ophodimo.

Nedavno sam na jednom skupu mladih ljudi govorila o drogiraju. Oni su se začudili kad sam im objasnila da se u otpadnim vodama njihova grada nalaze razgrađeni produkti droga i da to može biti jedan od pokazatelja koliko se droge konzumira u tomu gradu.

Tablete protiv začeca

Već šezdeset godina u ljekarnama se nude tablete protiv začeca. One se sastoje od umjetno stvorenih ženskih hormona. Koriste se u tri vrste slučajeva.

Prvo: Kod žena sprečavaju ovulaciju (stvaranje jajašca) ili pak usađivanje oplodjenoga jajašca u sluznicu maternice.

Drugo: Žene u menopauzi (u „promjeni“) uzimaju ih kao lijek protiv navala vrućine (tzv. valunga), otoka i boli u dojka, kod nesаницe, nervoze i razdražljivosti.

Treće: Žene s neurednim menstrualnim ciklusom koriste ih za uravnoteženje ciklusa.

Iz toga proizlazi da se svakodnevno koriste milijuni i milijuni tableta. Njihovi raspadni produkti završavaju u kanalizaciji, tj. u prirodi iz koje pak dospijevaju i u našu pitku vodu.

Što su to endokrini (hormonski) disruptori?

Hormonski disruptori su raspadni produkti hormonskih tableta koji odlaze u kanalizaciju i u prirodu. Oni u svojem okružju remete hormonsku ravnotežu živim bićima.

Što su to kemijski blizanci?

To su kemijske tvari u otpadnim vodama i u okolišu koje nisu hormoni, ali također djeluju poput estrogena, tj. ženskoga spolnoga hormona. U tu grupu spadaju pesticidi, razgrađena plastika, aditivi iz hrane, sastojci kozmetike i industrijska otapala.

Posljedice

Prisutnost takvih tvari u okolišu remeti razmnožavanje životinja, zaustavlja dozrijevanje spolnih organa, izaziva pojavu dvospolaca, uzroke tumore testisa i jajnika, sprečava stvaranje spermatozoida. Takve tvari u životinjskom svijetu dovode do kemijskoga škopljenja mužjaka. Zbog toga danas imamo sve manje žaba, kornjača, riba i ostalih vodenih životinja. Kod današnjih muškaraca u mladoj i srednjoj dobi ima sve više neplodnih zbog manjka spermatozoida ili njihove slabe pokretljivosti.

Svjetska prehrambena industrija stavlja umjetne hormone u stočnu hranu kako bi se ubrzao rast životinja (i time ostvario veći profit).

Zagađena priroda je loša kob našega vremena. Po tom pitanju mi nemamo alternative. Lošu pitku vodu iz naših slavina pokušava se zamijeniti flaširanom izvorskom vodom. No tada se suočavamo i s drugom opasnošću. Plastične boce za tu svrhu proizvode se od jeftinoga i lošega materijala koji i sam otpušta u vodu svoje nepoželjne produkte razgradnje.

Naš vrhunski stručnjak za pitanje zdravoga okoliša biokemičar prof. dr. Valerije Vrček napominje kao utjehicu da je trenutno jedina prihvatljiva ponuda na našem tržištu izvorska voda „Jana“ u staklenoj boci.